Zbornik sudske prakse

PRESUDA OPĆEG SUDA (prvo vijeće)

3. svibnja 2018.*

„Arbitražna klauzula – Sedmi okvirni program za istraživanja, tehnološki razvoj i demonstracijske aktivnosti (2007. – 2013.) i Okvirni program za istraživanje i inovacije ‚Obzor 2020.' – Obustava isplate sredstava i raskid ugovora o dodjeli bespovratnih sredstava nakon provedene financijske revizije – Zahtjev kojim se traži plaćanje iznosa koje Komisija duguje u okviru provedbe ugovora o dodjeli bespovratnih sredstava – Izvanugovorna odgovornost"

U predmetu T-48/16,

Sigma Orionis SA, sa sjedištem u Valbonneu (Francuska), koji zastupaju S. Orlandi i T. Martin, odvjetnici,

tužitelj,

protiv

Europske komisije, koju zastupaju F. Dintilhac i M. Siekierzyńska, u svojstvu agenata,

tuženika,

povodom zahtjeva na temelju članka 272. UFEU-a kojim se traži da se Komisiji naloži plaćanje iznosa koje duguje tužitelju na temelju ugovora koji su sklopljeni u okviru Sedmog okvirnog programa za istraživanja, tehnološki razvoj i demonstracijske aktivnosti (2007. – 2013.) i u okviru Okvirnog programa za istraživanje i inovacije „Obzor 2020.", s jedne strane, i povodom zahtjeva na temelju članka 268. UFEU-a kojim se traži naknada štete koju je tužitelj navodno pretrpio nakon što je Komisija povrijedila svoje obveze, s druge strane,

OPĆI SUD (prvo vijeće),

u sastavu: I. Pelikánová, predsjednica, P. Nihoul (izvjestitelj) i J. Svenningsen, suci,

tajnik: M. Marescaux,

uzimajući u obzir pisani postupak i nakon rasprave održane 27. lipnja 2017.,

donosi sljedeću

* Jezik postupka: francuski.

Presudu

Okolnosti spora

1 Tužitelj, Sigma Orionis SA, društvo je osnovano u skladu s francuskim pravom koje se bavi izdavanjem i priopćavanjem rezultata europskih projekata u području informacijske tehnologije.

2 Tužitelj je s Europskom komisijom sklopio 36 sporazuma o dodjeli bespovratnih sredstava u okviru Sedmog okvirnog programa za istraživanja, tehnološki razvoj i demonstracijske aktivnosti (2007. –2013.) (u daljnjem tekstu: PC7), donesenog Odlukom br. 1982/2006/EZ Europskog parlamenta i Vijeća od 18. prosinca 2006. o PC7 (SL 2006., L 412., str. 1.) (SL, posebno izdanje na hrvatskom jeziku, poglavlje 13., svezak 23., str. 273.).

3 Usto, iste su stranke sklopile osam sporazuma o dodjeli bespovratnih sredstava u okviru Okvirnog programa za istraživanje i inovacije „Obzor 2020." (u daljnjem tekstu: H2020), koji je osnovan Uredbom (EU) br. 1291/2013 Europskog parlamenta i Vijeća od 11. prosinca 2013. o osnivanju H2020 i o stavljanju izvan snage Odluke br. 1982/2006/EZ (SL 2013., L 347, str. 104.).

Istraga koju je proveo OLAF

4 Europski ured za borbu protiv prijevara (OLAF) je 24. siječnja 2014. pokrenuo istragu protiv tužitelja u vezi s tvrdnjama o manipuliranju s evidencijom o radnom vremenu i o plaćanju prekovremenih sati u okviru projekata koje obuhvaća PC7.

5 Ta se istraga temeljila na članku 3. Uredbe (EU, Euratom) br. 883/2013 Europskog parlamenta i Vijeća od 11. rujna 2013. o istragama koje provodi Europski ured za borbu protiv prijevara (OLAF) i stavljanju izvan snage Uredbe (EZ) br. 1073/1999 Europskog parlamenta i Vijeća te Uredbe Vijeća (Euratom) br. 1074/1999 (SL 2013., L 248, str. 1.).

6 OLAF je 14. travnja 2014. upozorio tužitelja da je protiv njega pokrenuta istraga. Tom je prigodom od njega zatraženo više dokumenata. Osim toga, prikupljeni su iskazi bivših tužiteljevih zaposlenika.

7 Ti su elementi uvjerili OLAF u nužnost provedbe provjere na terenu na temelju članka 5. Uredbe Vijeća (Euratom, EZ) br. 2185/96 od 11. studenoga 1996. o provjerama i inspekcijama na terenu koje provodi Komisija s ciljem zaštite financijskih interesa Europskih zajednica od prijevara i ostalih nepravilnosti (SL 1996., L 292, str. 2.) (SL, posebno izdanje na hrvatskom jeziku, poglavlje 9., svezak 2., str. 57.).

8 Dopisom od 14. studenoga 2014. OLAF je obavijestio državno odvjetništvo u Grasseu (Francuska) o svojoj namjeri da provede provjere i inspekcije u tužiteljevu sjedištu. OLAF je tom prigodom također zatražio svu potrebnu pomoć od francuskih vlasti, uključujući donošenje mjera opreza u nacionalnom pravnom okviru radi očuvanja dokaza.

9 OLAF je od 2. do 5. prosinca 2014. proveo takve provjere i inspekcije na terenu. Istražitelji su prikupili dokumente i informacije. Saslušali su dvije umiješane osobe i pet svjedoka u prisutnosti tužiteljeva odvjetnika.

10 OLAF je 28. travnja 2015. dvjema umiješanim osobama dao mogućnost podnošenja očitovanja o činjenicama koje se na njih odnose.

11 Nakon toga OLAF je Komisijinim službama proslijedio svoje završno izvješće. U tom je izvješću predložio Komisiji povrat iznosa od 1 545 759 eura i donošenje administrativnih i financijskih sankcija predviđenih člankom 109. Uredbe (EU, Euratom) br. 966/2012 Europskog parlamenta i Vijeća od 25. listopada 2012. o financijskim pravilima koja se primjenjuju na opći proračun Unije i o stavljanju izvan snage Uredbe Vijeća (EZ, Euratom) br. 1605/2002 (SL 2012., L 298, str. 1.) (SL, posebno izdanje na hrvatskom jeziku, poglavlje 1., svezak 7., str. 248.).

Komisijina intervencija

12 Dopisom od 7. listopada 2015. Komisija je obavijestila tužitelja o svojoj namjeri donošenja administrativne sankcije koja se sastojala od isključenja tužitelja od svakog sudjelovanja u postupku sklapanja ugovora o javnoj nabavi ili od dodjele bespovratnih sredstava Europske unije tijekom pet godina, od obustave isplate sredstava koja se odnose na petnaest projekata koji su obuhvaćeni programom PC7 i pet projekata sklopljenih u okviru H2020, od okončanja njegova sudjelovanja u dvanaest projekata koji su obuhvaćeni programom PC7 i u svim projektima sklopljenima u okviru H2020, kao i od okončanja njegova sudjelovanja u pripremi šest sporazuma o dodjeli bespovratnih sredstava sklopljenih u okviru H2020.

13 Istim je dopisom tužitelj pozvan podnijeti svoja očitovanja o predviđenim mjerama.

14 Tužitelj je u odgovoru dopisom od 28. listopada 2015. pobijao OLAF-ovo izvješće. Istaknuo je da to tijelo nije podnijelo nijedan dokaz o postojanju prijevare. U tom je dopisu također istaknuo da su OLAF-ovi zaključci pogrešni i nerazmjerni.

15 Nakon toga Komisija je obavijestila tužitelja o raskidu njegova sudjelovanja u tri niza sporazuma, kao i o obustavi isplate sredstava za neke od tih sporazuma.

16 Prvi niz obuhvaća dva sporazuma o dodjeli bespovratnih sredstava sklopljenih u okviru PC7 pod brojevima 612451 – CRe-AM i 610947 – RAPP. Dopisom od 1. prosinca 2015. Komisija je odlučila obustaviti tekuće i buduće isplate kao i raskinuti tužiteljevo sudjelovanje u tim dvama sporazumima. Dopisom od 21. prosinca 2015. tužitelj je podnio žalbu odboru Redress II, žalbenom odboru osnovanom u sklopu Komisije iz točke 5.3 Priloga Odluci 2011/161/EU Euratom Komisije od 28. veljače 2011. o izmjeni Odluke C(2008) 4617 o pravilima za podnošenje prijedloga, ocjenjivanja, odabira i postupka dodjele za neizravne aktivnosti u okviru PC7 i u okviru Sedmog okvirnog programa Europske zajednice za atomsku energiju (Euratom) za aktivnosti u području nuklearnih istraživanja i osposobljavanja (2007. – 2011.) (SL 2011., L 75, str. 1.) (SL, posebno izdanje na hrvatskom jeziku, poglavlje 13., svezak 56., str. 188.). Odbor Redress II odbio je tu žalbu 29. siječnja 2016. Smatrao je da su postupci obustave, prethodne obavijesti i okončanja sudjelovanja provedeni u skladu s mjerodavnim načelima i pravilima. Dopisom od 2. veljače 2016. Komisija je, nakon što je odbor Redress II odbio žalbu, potvrdila svoju odluku o raskidu tužiteljeva sudjelovanja u tim dvama sporazumima.

17 Drugi niz sporazuma odnosi se na one pod brojevima 609154 – Performer i 314671 – Resilient, sklopljenima također u okviru PC7. Obavijesti o obustavi isplate sredstava i o raskidu tužiteljeva sudjelovanja u tim sporazumima poslane su 26. i 28. siječnja 2016.

18 Treći niz odnosi se na projekt koji je obuhvaćen programom H2020 i u tom okviru sporazum pod brojem 645775 – Dragon Star Plus. Komisija je 27. siječnja 2016. navela koordinatoru projekta da je tužiteljevo sudjelovanje predmet mjere raskida.

Nacionalni postupci

19 Nakon što je svoje izvješće uputio Komisiji, OLAF ga je proslijedio francuskim tijelima i preporučio im pokretanje kaznenog postupka na nacionalnoj razini za utvrđena postupanja, na temelju francuskog prava u mjeri u kojoj to pravo uređuje ta postupanja.

20 Nakon te obavijesti državni odvjetnik u Grasseu 10. travnja 2015. zatražio je pokretanje istrage protiv osobe X zbog prijevare za djela počinjena na štetu Unije između 14. studenoga 2011. i 10. travnja 2015. Tužitelj, njegov direktor i dvojica njegovih zaposlenika optuženi su zbog prijevare 15. listopada 2015.

21 Budući da je predmet dospio pred njega, izvanraspravno vijeće žalbenog suda u Aix-en-Provenceu (Francuska) (u daljnjem tekstu: izvanraspravno vijeće) 17. prosinca 2015. donijelo je presudu u kojoj je proglasilo nevaljanima dokumente kojima su se francuska tijela koristila u okviru kaznenog postupka pokrenutog u Francuskoj protiv tužitelja, njegova direktora i dvaju prethodno navedenih zaposlenika. Prema mišljenju tog suda, ti su dokumenti pribavljeni povredom različitih postupovnih jamstava koja su namijenjena osiguranju zaštite prava obrane. Među dokumentima koji su tako proglašeni nevaljanima nalazilo se završno izvješće koje je OLAF proslijedio francuskim vlastima.

22 Presudom od 19. veljače 2016. Trgovački sud u Grasseu pokrenuo je stečajni postupak nad tužiteljem i imenovao stečajnog upravitelja.

23 Taj je isti sud 27. travnja 2016. naložio tužiteljev stečaj.

24 Komisija je 4. svibnja 2016. kao potraživanja u tužiteljevoj pasivi prijavila iznose za koje je smatrala da ih potonji duguje za sve raskinute sporazume. Ta je potraživanja u ukupnom iznosu od 2 639 815,4 eura osporavao tužitelj.

25 Trgovački sud u Grasseu je 8. rujna 2017. dvama rješenjima odbio potraživanja koja je Komisija prijavila u tužiteljevoj pasivi na temelju okolnosti da je istraga koju je proveo OLAF, nakon koje je Komisija procijenila da se određena davanja nisu trebala isplatiti tužitelju, proglašena ništavom presudom izvanraspravnog vijeća od 17. prosinca 2015.

Postupak i zahtjevi stranaka

26 Tužbom podnesenom tajništvu Općeg suda 2. veljače 2016. tužitelj je pokrenuo ovaj postupak.

27 Zasebnim aktom, podnesenim tajništvu Općeg suda istog dana, tužitelj je podnio zahtjev za privremenu pravnu zaštitu.

28 Dopisom od 30. rujna 2016., koji je podnesen tajništvu Općeg suda 3. listopada 2016., stečajni upravitelj kojeg je imenovao Trgovački sud u Grasseu ovlastio je tužiteljeva odvjetnika na pokretanje postupka pred Općim sudom.

29 Rješenjem od 25. kolovoza 2017., Sigma Orionis/Komisija (T-48/16 R, neobjavljeno, EU:T:2017:585), predsjednik Općeg suda odbio je zahtjev za privremenu pravnu zaštitu i odredio da će se o troškovima odlučiti naknadno.

30 Na prijedlog suca izvjestitelja Opći sud (prvo vijeće) odlučio je otvoriti usmeni dio postupka.

31 Izlaganja stranaka i odgovori na pitanja koja je im postavio Opći sud saslušani su na raspravi 27. lipnja 2017.

32 Usmeni dio postupka zatvoren je 27. lipnja 2017.

33 Rješenjem od 25. listopada 2017. Opći je sud, na temelju članka 113. Poslovnika Općeg suda, odredio ponovno otvaranje usmenog dijela postupka.

34 Odlukom donesenom 25. listopada 2017. predsjednik prvog vijeća Općeg suda odlučio je uložiti u spis predmeta dva rješenja Trgovačkog suda u Grasseu od 8. rujna 2017. iz točke 25. ove presude, kao i prilog, koje je tužitelj poštom poslao Općem sudu 22. rujna 2017.

35 U skladu s člankom 85. stavkom 4. Poslovnika, Opći sud je strankama dao mogućnost očitovanja o tim dokumentima, što su one i učinile u predviđenom roku.

36 Odlukom od 17. studenoga 2017. Opći sud je ponovno zatvorio usmeni dio postupka i predmet je stavljen na vijećanje.

37 Tužitelj od Općeg suda zahtijeva da:

– utvrdi i presudi da je, time što je u cijelosti obustavila isplate sredstava koja duguje tužitelju na temelju OLAF-ova izvješća o istrazi koje je doneseno nezakonito, Komisija povrijedila svoje ugovorne obveze iz ugovora o dodjeli bespovratnih sredstava koji su obuhvaćeni programima PC7 i H2020;

– utvrdi i presudi da je, time što je raskinula navedene ugovore na temelju tog izvješća, Komisija povrijedila svoje ugovorne obveze iz ugovora o dodjeli bespovratnih sredstava koji su obuhvaćeni programima PC7 i H2020;

– posljedično, naloži Komisiji plaćanje iznosa koje duguje tužitelju na temelju ugovora koji su obuhvaćeni programom PC7, odnosno 607 404,49 eura, uvećanih, u skladu s člankom II.5.5, za iznos zateznih kamata koje teku od dana dospijeća dugovanih iznosa, po stopi koju je odredila Europska središnja banka (ESB) za glavne operacije refinanciranja, uvećanoj za 3,5 postotnih bodova,

– posljedično, naloži Komisiji plaćanje iznosa koje duguje tužitelju na temelju ugovora koji su obuhvaćeni programom H2020, odnosno 226 688,68 eura, uvećanih, u skladu s člankom II.21.11.1, za iznos zateznih kamata koje teku od dana dospijeća dugovanih iznosa, po stopi koju je odredio ESB za glavne operacije refinanciranja, uvećanoj za 3,5 postotnih bodova,

– posljedično, naloži Komisiji naknadu štete na temelju izvanugovorne odgovornosti i plaćanje kamata, procijenjenih na 1 500 000 eura;

– posljedično, naloži Komisiji snošenje troškova;

– podredno, imenuje vještaka radi utvrđivanja iznosa koji se tužitelju nesporno duguju na temelju ugovora o dodjeli bespovratnih sredstava.

38 Komisija od Općeg suda zahtijeva da:

– odbaci tužbu kao nedopuštenu ili, u najmanju ruku, odbije kao neosnovanu;

– naloži tužitelju snošenje troškova.

Pravo

Tužba zbog povrede ugovornih obveza

39 U prilog četvrtom i sedmom dijelu tužbenog zahtjeva tužitelj ističe da je Komisija obustavila isplatu sredstava i raskinula predmetne sporazume (u daljnjem tekstu: sporne mjere) povredom ugovornih odredbi.

Nadležnost Općeg suda

40 Najprije treba provjeriti je li Opći sud nadležan za donošenje odluke u sporu koji se vodi pred njim.

41 U tom pogledu valja istaknuti da je, kao što je to učinio tužitelj, a Komisija tomu nije proturječila, u skladu s člankom 272. UFEU-a, u vezi s člankom 256. UFEU-a, Opći sud nadležan za odlučivanje u prvom stupnju na temelju arbitražne klauzule sadržane u privatnopravnom ugovoru sklopljenom od strane Unije ili u njezino ime.

42 U ovom se slučaju takva klauzula pojavljuje u članku 9. sporazuma sklopljenih u okviru PC7 i u članku 57. sporazuma sklopljenih u okviru H2020.

43 Na temelju toga valja smatrati da je, kao što se u tome slažu stranke, što se tiče Komisijine povrede ugovornih obveza, nadležnost Općeg suda utvrđena za zahtjev koji je podnio tužitelj.

Pravni okvir

44 Tužitelj je podnio tužbu Općem sudu na temelju članka 272. UFEU-a primjenom arbitražnih klauzula sadržanih u sporazumima o dodjeli bespovratnih sredstava sklopljenih u okviru PC7 i H2020, pa predmet ovog spora nije zakonitost neke odluke koju je donijela Komisija, ni upravnog postupka koji je doveo do donošenja te odluke, nego rješavanje ugovornog spora koji je nastao između dviju ugovornih strana, pri čijem se rješavanju mora voditi računa o pravu koje je mjerodavno za navedene sporazume (vidjeti, u tom smislu, presudu od 12. srpnja 2016., Komisija/Thales développement et coopération, T-326/13, neobjavljena, EU:T:2016:403, t. 73.).

45 Prema članku 9. sporazuma sklopljenih u okviru PC7 primjenjuju se, redom, ugovorne odredbe, akti Europske zajednice i Unije koji se odnose na istraživački program na temelju kojeg su doneseni sporazumi, financijska uredba koja se odnosi na opći proračun Unije, druga pravila Zajednice i Unije i napokon, podredno, belgijsko pravo. Isto je pravilo u bitnome predviđeno za članak 57. sporazuma o dodjeli bespovratnih sredstava sklopljenih u okviru H2020, prema kojima se sporazumi uređuju mjerodavnim pravom Unije i, podredno, belgijskim pravom. Iz tih odredbi proizlazi da su, s obzirom na to da se ne osporava primjena financijske uredbe koja se odnosi na opći proračun Unije, pravila koja se primjenjuju na ovaj spor, pod uvjetom da su mjerodavna, ona koja, ovisno o slučaju, proizlaze iz prava Zajednice i Unije kao i, podredno, ona koja proizlaze iz belgijskog prava.

Dopuštenost

– Pravni interes

46 Komisija navodi da je na dan podnošenja tužbe raskinula samo jedan sporazum o dodjeli bespovratnih sredstava sklopljen s tužiteljem.

47 U vezi s time valja podsjetiti da, u skladu sa sudskom praksom, tužitelj mora dokazati da ima postojeći i stvaran pravni interes u trenutku pokretanja spora kako bi se o njegovu zahtjevu mogla donijeti meritorna odluka (presuda od 26. veljače 2015., Planet/Komisija, C-564/13 P, EU:C:2015:124, t. 31.).

48 Komisija formalno ne ističe zapreku vođenju postupka koja se temelji na nepostojanju tužiteljeva pravnog interesa, ali, u skladu sa sudskom praksom, ta okolnost ne sprječava Opći sud u tome da po službenoj dužnosti razmatra to pitanje dopuštenosti i da prema potrebi tužbu proglasi nedopuštenom s obzirom na to da je nepostojanje pravnog interesa apsolutna zapreka vođenju postupka (vidjeti rješenje od 4. prosinca 2014., Talanton/Komisija, T-165/13, neobjavljeno, EU:T:2014:1027, t. 69. i navedenu sudsku praksu).

49 U svojim izjavama tužitelj zbraja iznose koji mu se, prema njegovu mišljenju, duguju u okviru 22 sporazuma o dodjeli bespovratnih sredstava sklopljenih s Komisijom u okviru PC7 i H2020.

50 Kad je tužba podnesena, raskinuto je tužiteljevo sudjelovanje u jednom od sporazuma koji su obuhvaćeni programom H2020 i u četiri druga u okviru PC7. Sporazum raskinut u okviru H2020 bio je sporazum pod brojem 645775 – Dragon Star Plus. Osim toga, sporazumi koji su raskinuti u okviru PC7 nose brojeve 610947 – RAPP, 612451 – CRe-AM, 609154 – Performer i 314671 – Resilient.

51 Za tih je pet sporazuma Komisija dakle donijela odluku u trenutku podnošenja tužbe, iz čega slijedi da je za te sporazume tužitelj u trenutku podnošenja tužbe imao pravni interes koji zahtijeva sudska praksa.

52 Drugačije vrijedi za 17 drugih sporazuma koji su sklopljeni u okviru PC7 i H2020, u odnosu na koje Komisija nije donijela nikakvu odluku u trenutku podnošenja tužbe. Za te sporazume u trenutku podnošenja tužbe nije postojao pravni interes pa, slijedom toga, tužbu treba proglasiti nedopuštenom, u skladu sa sudskom praksom navedenom u točki 47. ove presude.

– Zapreke vođenju postupka, koje se temelje na nepostojanju jasnoće i preciznosti tužbe

53 Komisija smatra da tužba ne ispunjava zahtjeve jasnoće i preciznosti koji su navedeni u članku 76. točki (d) Poslovnika s obzirom na to da tužitelj svoj argument temelji na nepoštovanju neodređenih nacionalnih odredbi.

54 U tom pogledu valja istaknuti da, prema članku 76. točki (d) Poslovnika, u tužbi treba naznačiti predmet spora i dati sažet prikaz tužbenih razloga, a te naznake moraju biti jasne i precizne kako bi se tuženiku omogućilo da pripremi svoje argumente, a sudu Unije da provede svoj nadzor (presuda od 15. rujna 2016., European Dynamics Luxembourg i Evropaïki Dynamiki/EIT, T-481/14, neobjavljena, EU:T:2016:498, t. 460.).

55 U ovom slučaju iz tužbe koju je tužitelj podnio proizlazi da je predmet spora pobijanje spornih mjera koje je donijela Komisija. Tužbeni razlozi koje je tužitelj iznio temelje se na Komisijinoj povredi njezinih ugovornih obveza zbog činjenice da je spornim mjerama povrijeđena pravomoćnost presude izvanraspravnog vijeća (prvi tužbeni razlog), da je OLAF-ovo izvješće na temelju kojeg je Komisija donijela te mjere sastavljeno na temelju dokaznih sredstava koji su prikupljeni pod uvjetima koji su protivni nacionalnom pravu (drugi tužbeni razlog) i temeljnim pravima Unije (treći tužbeni razlog), da Komisija nije mogla obustaviti primjenu i raskinuti sporazume koji su obuhvaćeni programom H2020 pozivajući se na provjere i inspekcije provedene u okviru sporazuma koji su obuhvaćeni programom PC7 (četvrti tužbeni razlog) i zbog toga što je Komisija povrijedila načelo proporcionalnosti donošenjem spornih mjera (peti tužbeni razlog).

56 Osim toga, valja istaknuti da je, s obzirom na argument koji je iznijela u odgovoru na tužbu i u odgovoru na repliku, Komisija očito mogla razumjeti prigovore koje joj je uputio tužitelj.

57 U tim se okolnostima uvjeti za dopuštenost predviđeni Poslovnikom mogu smatrati ispunjenima i zapreke vođenju postupka na koje se Komisija poziva moraju se odbiti.

Prvi i drugi dio tužbenog zahtjeva

58 Valja zajedno razmotriti dva prva dijela tužiteljeva tužbenog zahtjeva, koji se odnose na obustavu isplate sredstava na temelju ugovora o dodjeli bespovratnih sredstava koji su obuhvaćeni programima PC7 i H2020 kao i na raskid navedenih ugovora.

59 U potporu svojem zahtjevu tužitelj navodi pet tužbenih razloga. Kao prvo, sporne se mjere ne mogu temeljiti na OLAF-ovu izvješću s obzirom na to da ga je izvanraspravno vijeće proglasilo ništavim. Kao drugo, sporne mjere protivne su predmetnim sporazumima s obzirom na to da se temelje na izvješću sastavljenom na osnovi dokaznih sredstava koja su prikupljena u uvjetima protivnima nacionalnom pravu. Kao treće, te su mjere također protivne tim sporazumima s obzirom na to da su dokazi prikupljeni povredom Povelje Europske unije o temeljnim pravima. Kao četvrto, kako bi obustavila i raskinula sporazume koji su obuhvaćeni programom H2020 Komisija se ne može, kao što je to učinila, osloniti na provjere i inspekcije provedene u okviru sporazuma koji su obuhvaćeni programom PC7. Kao peto, Komisija je povrijedila načelo proporcionalnosti.

– Prvi tužbeni razlog, koji se temelji na nepoštovanju pravomoćnosti presude koju je donijelo izvanraspravno vijeće

60 Prema tužiteljevu mišljenju, sporne mjere ne mogu se temeljiti na OLAF-ovu završnom izvješću s obzirom na to da je to izvješće poništilo izvanraspravno vijeće.

61 U odgovoru na taj argument Komisija ističe da se, prilikom pripreme odluka koje ona mora donijeti, OLAF-ovo izvješće ne može smatrati pobojnim. Pod pretpostavkom da se ono može pobijati, nije ga mogao poništiti nacionalni sud s obzirom na to da isključivu nadležnost za poništenje akata koje donose sudovi Unije imaju sudovi koji pripadaju tom pravnom poretku.

62 U tom pogledu valja podsjetiti da su, prema sudskoj praksi, samo sudovi Unije nadležni za utvrđenje nevaljanosti akta Unije (vidjeti presudu od 21. prosinca 2011., Air Transport Association of America i dr., C-366/10, EU:C:2011:864, t. 48. i navedenu sudsku praksu).

63 U tim okolnostima, neovisno o tome što je izvanraspravno vijeće navelo u svojoj presudi, OLAF-ovo izvješće ostaje zakonito u pravu Unije sve dok ga sud Unije ne proglasi nevaljanim.

64 U skladu s pojmovima koji se koriste u presudi izvanraspravnog vijeća, taj je sud smatrao da „treba poništiti cjelokupnu preliminarnu istragu, uključujući OLAF-ovu istragu i njegove naknadne akte, uz iznimku prve obavijesti državnom odvjetništvu u Grasseu, poziva žandarmeriji za provođenje istrage i optužnica koje se odnose samo na kazneni progon koji provodi državi odvjetnik”.

65 Međutim, zaključak iz te presude, kao što to navodi Komisija, nije taj da je izvješće koje je sastavio OLAF poništeno u pravnom poretku Unije, nego samo da, prema tom sudu, „nije bilo ni nužno ni opravdano da istraga koju je proveo OLAF pod uvjetima koji su protivni članku 6. […] UEU-a i uvodnom članku Zakona o kaznenom postupku prema kojemu se mora očuvati ravnoteža prava stranaka, može biti predstavljena u kaznenom postupku čak i samo kao podatak o načinu izračunavanja vremena proteklog za provedbu javne nabave koja se odnosi na programe koje financira Europska komisija, a da pritom predmetni Ured ne dovodi u pitanje sadržaj posla obavljenog u tom stadiju postupka”.

66 U tim okolnostima, ako se prilikom izvršenja presude izvanraspravnog vijeća, OLAF-ovo izvješće nije moglo koristiti u okviru kaznenog postupka pokrenutog u Francuskoj protiv tužiteljevih direktora, Komisija se u okviru upravnog postupka koji proizlazi iz prava Unije i koji je uređen ugovornim odredbama ipak mogla pozvati na navedeno OLAF-ovo izvješće radi donošenja spornih mjera sve dok sud Unije nije proglasio to izvješće nevaljanim.

67 Tužitelj se poziva na presudu od 30. rujna 2009., Sison/Vijeće (T-341/07, EU:T:2009:372, t. 116.), kako bi dokazao da je Komisija u svakom slučaju morala voditi računa o presudi izvanraspravnog vijeća.

68 U tom pogledu, valja istaknuti da se presuda od 30. rujna 2009., Sison/Vijeće (T-341/07, EU:T:2009:372), odnosi na primjenu uređenja u kojemu se odluke institucija Unije moraju temeljiti na odlukama koje su donijela nacionalna tijela, osobito sudovi nacionalnog pravnog poretka. Situacija je u ovom predmetu različita jer se nijednom odredbom Komisiji ne propisuje da se mora osloniti na odluku nacionalnog tijela – neovisno o tome je li riječ o sudu. U svakom slučaju, Opći sud u presudi od 30. rujna 2009., Sison/Vijeće (T-341/07, EU:T:2009:372), nije nacionalnim sudovima povjerio nadležnost koja bi im omogućila utvrđenje nevaljanosti akata Unije te tako spriječio institucije Unije da donose odluke vodeći računa o takvoj nevaljanosti.

69 Ova razmatranja nisu pobijena rješenjima koja je donio trgovački sud u Grasseu 8. rujna 2017., koja je tužitelj dostavio Općem sudu i za čije je razmatranje ponovno otvoren usmeni dio postupka kao što je navedeno u točkama 33. do 35. ove presude i prema kojima se Komisijina potraživanja ne mogu prihvatiti s obzirom na to da se temelje na istrazi, odnosno istrazi koju je proveo OLAF, koju je izvanraspravno vijeće proglasilo „ništavom”.

70 Naime, postupak proveden pred Trgovačkim sudom u Grasseu ne može utjecati na ovu tužbu s obzirom na to da, u dijelu u kojem se ona odnosi na spojivost spornih mjera s predmetnim sporazumima i pravilima koja se njima primjenjuju, ova tužba proizlazi iz isključive nadležnosti Općeg suda na temelju članka 272. UFEU-a, u vezi s arbitražnom klauzulom predviđenom u navedenim sporazumima.

71 Što se ostalog tiče, oba postupka imaju različite ciljeve s obzirom na to da se ova tužba odnosi na spojivost spornih mjera s tim sporazumima i tim pravilima, dok je, prema tužiteljevim objašnjenjima, cilj postupka provedenog pred Trgovačkim sudom u Grasseu bio odrediti mogu li se Komisijina potraživanja eventualno uzeti u obzir u okviru stečaja društva.

72 S obzirom na te elemente, valja odbiti prvi tužbeni razlog.

– *Drugi tužbeni razlog, koji se temelji na povredi francuskog prava*

73 Tužitelj ističe da OLAF mora poštovati nacionalno pravo prilikom provođenja provjera i inspekcija na području neke države članice, i to na temelju uredbi koje se primjenjuju na to tijelo, odnosno, s jedne strane, Uredbe br. 883/2013 i, s druge strane, Uredbe br. 2185/96.

74 U prilog svojem argumentu tužitelj navodi:

– Članak 3. stavak 3. Uredbe br. 883/2013, prema kojemu „tijekom provjera i inspekcija na licu mjesta osoblje [Ureda] postupa u skladu s važećim pravom Unije, pravilima i praksama države članice o kojoj je riječ”;

– Članak 6. stavak 1. treći podstavak Uredbe br. 2185/96 predviđa da se sukladno primjenjivom pravu Zajednice od [OLAF-ovih istražitelja] traži da udovoljavaju pravilima postupka utvrđenima zakonom države članice.

– Članak 11. stavak 2. Uredbe br. 883/2013, prema kojemu se „pri sastavljanju takvih izvješća i preporuka uzima […] u obzir nacionalno pravo države članice o kojoj je riječ”.

75 U ovom je slučaju nacionalno pravo povrijeđeno na sljedeća tri načina:

– prije provođenja svoje inspekcije u tužiteljevim prostorijama OLAF je morao pribaviti nalog od nacionalnog suda;

– tijekom te inspekcije njegovi su istražitelji morali biti u pratnji nacionalnih pravosudnih policajaca;

– tužitelja su morali obavijestiti o pravu da se usprotivi provjerama i inspekcijama na licu mjesta kojim raspolaže.

76 Kako bi se odgovorilo na taj argument, valja podsjetiti da je, kao što je i navedeno u točkama 62. do 66. ove presude, OLAF-ovo izvješće valjano u pravnom poretku Unije sve dok ga sud Unije ne proglasi nevaljanim, neovisno o odlukama koje bi mogle donijeti nacionalne vlasti ili sudovi u vezi s mogućim korištenjem takvog izvješća u postupcima pokrenutima primjenom nacionalnog prava.

77 Iz treće odredbe na koju se tužitelj poziva, odnosno članka 11. stavka 2. Uredbe br. 883/2013, proizlazi da se OLAF-ova izvješća mogu koristiti u nacionalni postupcima pod uvjetom da su sastavljena u skladu s pravilima i postupcima koje propisuje nacionalno pravo. Ako se nije poštovalo nacionalno pravo, kao što to u ovom slučaju ističe tužitelj, posljedica toga bit će da se izvješće koje je sastavio OLAF neće moći koristiti u nacionalnim postupcima a da to ne utječe na Komisijinu mogućnost da svoje odluke temelji na navedenom dokumentu.

78 U skladu s drugim odredbama koje je tužitelj naveo, odnosno članku 3. stavku 3. Uredbe br. 883/2013 i članku 6. stavku 1. trećem podstavku Uredbe br. 2185/96, provjere i inspekcije na terenu provodi OLAF u skladu s pravilima i praksom koja je na snazi u predmetnoj državi članici, uz iznimku zakonodavstva Unije koje je na snazi.

79 Iz tih odredbi proizlazi da se OLAF-ove provjere i inspekcije na terenu provode u okolini koju obilježava primjena nacionalnog prava, međutim prednost u primjeni u svakom slučaju ima pravo Unije uvijek kad je to predviđeno Uredbom br. 883/2013 ili Uredbom br. 2185/96.

80 U tom pogledu valja istaknuti da, što se tiče prvog načina prema kojem je povrijeđeno nacionalno pravo, uredbama br. 883/2013 i 2185/96 nije propisano da se moraju poštovati nacionalni propisi prije nego što OLAF provede provjere i inspekcije u prostorijama gospodarskog subjekta, osim ako se potonji tome ne protivi.

81 Naime, samo u tom slučaju članak 9. Uredbe br. 2185/96, u svojem prvom stavku, predviđa da predmetna država članica postupajući u skladu s nacionalnim propisima daje OLAF-ovim inspektorima potrebnu potporu kako bi obavili svoju dužnost u provođenju terenske provjere ili inspekcije i, u svojem drugom stavku, da države članice, u slučaju potrebe, poduzimaju potrebne mjere u skladu s nacionalnim zakonodavstvom. Međutim, iz spisa proizlazi da se tužitelj nije protivio provjerama i inspekcijama na terenu u predmetu pred Općim sudom.

82 Tako, budući da poštovanje nacionalnih propisa kao što su oni o nužnosti izdavanja prethodnog naloga nacionalnog suda nije predviđeno uredbama br. 883/2013 i br. 2185/96, tužiteljev argument treba odbiti jer se u slučaju da ne postoji protivljenje predmetnog subjekta tim tekstovima propisuje da se za provedbu OLAF-ovih provjera i inspekcija traži samo pisano ovlaštenje koje izdaje glavni direktor tog tijela (članak 7. stavak 2. Uredbe br. 883/2013 i članak 6. stavak 1. drugi podstavak Uredbe br. 2185/96).

83 Tužitelj ističe da je u presudi od 22. listopada 2002., Roquette Frères (C-94/00, EU:C:2002:603, t. 48.), Sud, u području tržišnog natjecanja, nametnuo Komisiji obveze koje mora poštovati u pogledu sudskih naloga u okviru upravnih postupaka.

84 Taj se argument ne temelji na činjenicama s obzirom na to da se, protivno onome što navodi tužitelj, u presudi koju navodi ne nameće obveza podnošenja tužbe nacionalnom sudu prije nego što se provedu provjere i inspekcije na terenu, nego se samo navodi da upravno tijelo mora navesti predmet istraživanja prije provođenja provjera i inspekcija na terenu. U ovom je slučaju glavni direktor OLAF-a izdao priopćenje 27. studenoga 2014. koje su istražitelji predočili pri svojem dolasku u tužiteljevo sjedište, gdje ga je tužiteljev direktor supotpisao i pridržao jedan primjerak. Usto, sadržaj tog priopćenja nije se pobijao.

85 U pogledu drugog načina prema kojem se nije poštovalo francusko pravo, valja istaknuti da, prema mjerodavnim uredbama Europske unije:

– istrage provode OLAF-ovi istražitelji pod vodstvom njegova glavnog direktora (članak 7. stavak 1. Uredbe br. 883/2013, članak 4. i članak 6. stavak 1. Uredbe br. 2185/96);

– ti se istražitelji moraju najaviti nacionalnim tijelima prije provođenja provjera i inspekcija na terenu (članak 4. prvi stavak Uredbe br. 2185/96);

– oni mogu biti u pratnji nacionalnih službenika koje su uputila nacionalna tijela ili mogu djelovati kao nacionalni stručnjaci koje je uputila Komisija (članak 4. drugi stavak Uredbe br. 2185/96);

– prisutnost tih službenika mora se prihvatiti, u slučaju da oni izraze želju o tome (članak 4. drugi stavak Uredbe br. 2185/96);

– u slučaju protivljenja provjeri ili inspekciji na terenu, nacionalna tijela moraju provesti potrebne mjere kako bi se osigurala provedba OLAF-ove zadaće, u skladu s nacionalnim pravom (članak 9. Uredbe br. 2185/96).

86 Iz tih odredbi proizlazi da je prisutnost nacionalnih službenika uređena Uredbom br. 2185/96 i njome propisana pod dvjema pretpostavkama, koje u ovom slučaju nisu bile ispunjene prilikom provjera i inspekcija na terenu koje provodi OLAF. S jedne strane, ona je nužna u slučaju da se subjekt protivi provjerama i inspekcijama koje provodi OLAF. Prema podacima koje je podnio tužitelj do takvog protivljenja nije došlo. S druge strane, prisutnost nacionalnih službenika mora se prihvatiti ako oni podnesu zahtjev.

87 Iz spisa proizlazi da su u ovom slučaju tri nacionalna službenika prisustvovala dijelu inspekcija, da su ti službenici tužiteljevu glavnom direktoru naveli da je protiv njega pokrenuta preliminarna istraga kaznene naravi na temelju francuskog prava, usporedno s postupkom pokrenutim na temelju prava Unije i da su, u okviru toga, oni prisustvovali nekim radnjama prije nego što su krajem prijepodneva napustili tužiteljevo sjedište a da pritom nisu izrazili želju da prisustvuju provjerama i inspekcijama na terenu koje se provode na temelju prava Unije.

88 Tako nacionalni službenici nisu bili prisutni tijekom cijele inspekcije ne zbog OLAF-ove krivnje, nego zbog odluke koju su sami donijeli i koja, sukladno tomu, ne može utjecati na valjanost spornih mjera koje je Komisija donijela na temelju izvješća tog ureda.

89 Tužitelj se poziva na presudu od 21. rujna 1989., Hoechst/Komisija (46/87 i 227/88, EU:C:1989:337, t. 34.), u kojoj je Sud presudio da je Komisija morala poštovati postupovna jamstva predviđena nacionalnim pravom prilikom provođenja provjera i inspekcija na terenu.

90 Taj argument nije utemeljen na činjenicama s obzirom na to da se, kao što i proizlazi iz spisa, tužitelj u predmetu pred Općim sudom nije protivio provjerama i inspekcijama na terenu, dok se navedena presuda odnosi na pretpostavku prema kojoj se traži pomoć od nacionalnih tijela kako bi se suočilo s nositeljem gospodarske djelatnosti koji se protivi provjeri ili inspekciji na terenu koju provodi Komisija u okviru istrage u području tržišnog natjecanja.

91 U pogledu trećeg načina koji navodi tužitelj valja utvrditi da, prema članku 5. drugom stavku Uredbe br. 2185/96, nositelji gospodarske djelatnosti moraju omogućiti pristup prostorijama, zemljištu, prijevoznim sredstvima ili ostalim područjima koja se koriste u poslovne svrhe kako bi se olakšalo provođenje provjera i inspekcija.

92 U članku 9. te uredbe dodatno se navodi da, ako se nositelji gospodarske djelatnosti protiv kojih se provodi istraga, protive terenskoj provjeri ili inspekciji, država članica postupajući u skladu s nacionalnim propisima daje inspektorima potrebnu potporu kako bi obavili svoju dužnost u provođenju terenske provjere ili inspekcije. U skladu s tom istom odredbom, na državama članicama je da, prema potrebi, poduzmu potrebne mjere u skladu s nacionalnim zakonodavstvom.

93 Obveza nositelja gospodarske djelatnosti da se podvrgnu provjerama i inspekcijama na terenu također je predviđena u stavcima 2. do 4. članka II.22. Priloga II., u sporazumima obuhvaćenima programom PC7 koje je sklopio tužitelj i kojima je uspostavljen okvir u kojemu su se odvijali ugovorni odnosi između Komisije i tužitelja.

94 Točno je da se Uredbom br. 2185/96, kao što je i navedeno u točki 92. ove presude, predviđa situacija u kojoj se nositelj gospodarske djelatnosti protivi provjerama i inspekcijama na terenu koje provodi OLAF i da se u tom slučaju može tražiti pomoć od nacionalnih tijela te da se inspekcije koje oni provode zato moraju odvijati u skladu s nacionalnim pravom.

95 Međutim, tom se odredbom nositeljima gospodarske djelatnosti ne daje pravo protivljenja inspekcijama koje provodi OLAF, nego se samo predviđa da ih se, u slučaju protivljenja, može prisiliti da pristanu na te inspekcije tako što se u tu svrhu mogu pozvati nacionalne policijske snage, u skladu s uvjetima predviđenima nacionalnim zakonom.

96 Iz spisa proizlazi da se ta odredba nije mogla primijeniti u ovom slučaju s obzirom na to da se tužitelj, kao što je to i sam naveo, nije protivio provjerama i inspekcijama na terenu koje provodi OLAF.

97 S obzirom na sva ova razmatranja, tužbeni razlog treba odbiti.

– *Treći tužbeni razlog, koji se temelji na povredi temeljnih prava*

98 Trećim tužbenim razlogom tužitelj potvrđuje da Komisija nije mogla donijeti sporne mjere s obzirom na to da su se one temeljile na izvješću koje je bilo sastavljeno povredom članka 47. Povelje o temeljnim pravima.

99 Tužitelj je na raspravi, u odgovoru na pitanje koje mu je postavio Opći sud, naveo da je, prema njegovu mišljenju, Komisija prilikom izvršenja sporazuma koje je sklopila obvezna poštovati prava priznata Poveljom o temeljnim pravima. Komisija je istaknula da, prema njezinu mišljenju, nije moglo postojati opće slaganje u pogledu primjene tih prava na postupanje institucija Unije u području ugovora, nego tu primjenu treba razmatrati od slučaja do slučaja, osobito ovisno o tome što predviđaju ugovorne odredbe.

100 U tom pogledu valja istaknuti da, prema ustaljenoj sudskoj praksi, temeljna prava imaju narav općih načela u pravnom poretku Unije (presude od 17. prosinca 1970., Internationale Handelsgesellschaft, 11/70, EU:C:1970:114, t. 4.; od 13. svibnja 2014., Google Spain i Google, C-131/12, EU:C:2014:317, t. 68., i od 3. srpnja 2014., Kamino International Logistics i Datema Hellmann Worldwide Logistics, C-129/13 i C-130/13, EU:C:2014:2041, t. 69.).

101 Ta su prava navedena u Povelji o temeljnim pravima koja je dio UEU-a i koja u svojem članku 51. stavku 1. predviđa da se te odredbe bez iznimke „odnose na institucije, tijela, urede i agencije Unije, uz poštovanje načela supsidijarnosti".

102 U tom smislu, temeljna su prava namijenjena uređenju izvršenja ovlasti koje su povjerene institucijama Unije, uključujući ugovorni okvir, kao što se primjenjuju na akte koje donose države članice u području primjene prava Unije.

103 Posljedica tog općeg dosega temeljnih prava je da, kao što je to priznala Komisija, ta institucija ne može obustaviti isplatu sredstava koja duguje nositelju gospodarske djelatnosti ili raskinuti sporazume koji je vežu uz takvog subjekta, na temelju informacija koje je OLAF prikupio povredom temeljnih prava.

104 Iz ostatka uredbe proizlazi da je potonji ured, odnosno OLAF, obvezan poštovati temeljna prava prilikom provođenja istraga koje proizlaze iz povjerenih mu zadaća.

105 Naime, prema Uredbi br. 883/2013, istrage koje provodi OLAF moraju biti u skladu s temeljnim pravima. Ta obveza proizlazi iz uvodne izjave 51. ove uredbe.

106 Kad je riječ o Uredbi br. 2185/96, u njezinoj se 12. uvodnoj izjavi navodi da se „provjere i inspekcije na terenu provode uz poštivanje temeljnih prava predmetnih osoba".

107 U ovom slučaju tužitelj smatra da je OLAF prilikom provođenja provjera i inspekcija na terenu povrijedio članak 47. Povelje o temeljnim pravima prema kojemu, u bitnome, pojedinci u Uniji imaju pravo na djelotvoran pravni lijek pred sudom, što osobito podrazumijeva da se njihov slučaj, ako dođe do spora, javno ispita pod uvjetima kojima se jamči neovisnost i nepristranost.

108 Prema tužiteljevu mišljenju, OLAF je povrijedio članak 47. Povelje o temeljnim pravima time što je proveo provjere i inspekcije na terenu a da pritom njegovi istražitelji nisu bili u pratnji policijskih službenika nacionalnog pravnog poretka, tužitelj nije bio obaviješten o pravu protivljenja tim inspekcijama kojim je raspolagao i istražitelje nije prethodno ovlastio nacionalni sud.

109 Što se tiče prvih dvaju prigovora koje je podnio tužitelj, valja istaknuti da tužitelj nije podnio ni dokaze kojima bi potkrijepio svoje argumente ni osobito naznake kojima bi dokazao da su pratnja nacionalnih policijskih službenika i pravo da bude obaviješten o mogućnosti protivljenja OLAF-ovoj inspekciji uređeni člankom 47. Povelje o temeljnim pravima.

110 Osim toga, valja podsjetiti da, kao što je navedeno u točkama 85. do 96. ove presude, pravila koja se primjenjuju na te inspekcije ne propisuju OLAF-ovim istražiteljima obvezu da budu u pratnji nacionalnih policijskih službenika u okolnostima ovog slučaja i tim se pravilima nositeljima gospodarske djelatnosti, osobito tužitelju, ne povjerava pravo protivljenja tim radnjama i, *a fortiori*, pravo da budu obaviješteni o postojanju takvog prava.

111 Što se tiče trećeg prigovora koji podnosi tužitelj, valja istaknuti da on nije Općem sudu podnio dokaze kojima se potkrjepljuje ideja da, u okolnostima ovog slučaja, obveza izdavanja sudskog naloga može proizlaziti iz prava pojedinca da njegov slučaj ispita sudac na neovisan i nepristran način tim više što je, s jedne strane, tužitelj mogao pokrenuti postupak pred nacionalnim sudom kako bi se utvrdilo mogu li se dokazi koje je OLAF prikupio u okviru spornih inspekcija koristiti protiv njega u

nacionalnom pravnom poretku i što je, s druge strane, tužitelj mogao pokrenuti postupak pred sudom Unije da bi se u pravnom poretku Unije ispitale mjere koje je Komisija donijela na osnovi informacija dobivenih u okviru istraga koje su predmet njegova osporavanja.

112 Napokon, valja podsjetiti da se, na temelju pravila koja se primjenjuju na inspekcije koje provodi OLAF, potreba izdavanja sudskog naloga, kada je predviđena nacionalnim pravom, primjenjuje samo u slučaju očitog protivljenja nositelja gospodarske djelatnosti, kada OLAF mora zatražiti intervenciju nacionalnih policijskih snaga, koje na temelju mjerodavnih pravila moraju poštovati pravila nacionalnog pravnog poretka.

113 Međutim, kao što je to među ostalim navedeno u točki 81. ove presude, tužitelj se nije protivio provjerama i inspekcijama na terenu koje provodi OLAF.

114 Napokon, tužitelj ističe da članak 53. Povelje o temeljnim pravima sadržava odredbu „o minimalnom jamstvu" primjenom koje bi OLAF tijekom istraga morao poštovati nacionalna pravila ako ona pojedincima daju šira jamstva od onih predviđenih pravom Unije.

115 U tom pogledu valja istaknuti da, prema sudskoj praksi, tu odredbu ne treba tumačiti kao da se njome dopušta državi članici da sprječava primjenu akata prava Unije koji su u potpunosti u skladu s Poveljom zbog toga što se njima ne poštuju temeljna prava koja jamči Ustav te države (presuda od 26. veljače 2013., Melloni, C-399/11, EU:C:2013:107, t. 58.).

116 Kao što je to naveo Sud, ova sudska praksa proizlazi iz načela prvenstva prava Unije koje je temeljna značajka pravnog poretka Unije i zbog kojega činjenica da se država članica poziva na odredbe nacionalnog prava, makar i one ustavnog poretka, ne utječe na učinak prava Unije na području te države (vidjeti presudu od 26. veljače 2013., Melloni, C-399/11, EU:C:2013:107, t. 59. i navedenu sudsku praksu).

117 Napokon, suprotno tužiteljevim tvrdnjama, pojedinci uživaju zaštitu temeljnih prava tijekom provjera i inspekcija na terenu koje provodi OLAF s obzirom na to da, s jedne strane, taj ured mora poštovati propise Unije koji predviđaju usklađenost njegova djelovanja s tim pravima i da, s druge strane, Komisija ne može donijeti mjere poput onih o kojima je riječ u ovom slučaju na osnovi dokaza koji su dobiveni tijekom takvih inspekcija ako su potonje provedene povredom navedenih prava, kao što je navedeno u točki 103. ove presude.

118 Zbog tih razloga treći tužbeni razlog treba odbiti.

– Četvrti tužbeni razlog, koji se temelji na nepostojanju izvješća o OLAF-ovoj istrazi o sporazumima o dodjeli bespovratnih sredstava koji su sklopljeni u okviru H2020

119 Svojim četvrtim tužbenim razlogom tužitelj ističe da se za donošenje mjera koje se odnose na sporazume o dodjeli bespovratnih sredstava sklopljenih u okviru H2020 Komisija nije mogla osloniti na dokaze ili dokazne elemente koje je OLAF prikupio u okviru istrage o provedbi projekata koji su obuhvaćeni programom PC7.

120 U tom pogledu, valja podsjetiti da se, kad je riječ o sporazumima o dodjeli bespovratnih sredstava koji su sklopljeni u okviru H2020, mjere koje je Komisija donijela sastoje od raskida tužiteljeva sudjelovanja u sporazumu pod brojem 645775 – Dragon Star Plus, kao što je navedeno u točki 50. ove presude.

121 Usto, valja istaknuti da su Komisijina prava i obveze u okviru sporazuma koji je potpisala uređeni klauzulama koje se u njemu nalaze.

122 Međutim, predmetni sporazum u svojem članku 50.3.1 točki (m) predviđa mogućnost raskida korisnikova sudjelovanja u navedenom sporazumu u slučaju sustavnih ili učestalih pogrešaka, nepravilnosti, prijevare ili ozbiljne povrede obveza počinjenih u drugim sporazumima.

123 Iz te odredbe proizlazi da Komisija može raskinuti tužiteljevo sudjelovanje u predmetnom sporazumu kada su takve pogreške, nepravilnosti, prijevara ili ozbiljna povreda obveza počinjeni prilikom provedbe sporazuma, neovisno o programu koji veže tužitelja te čak i ako taj program nije onaj pod kraticom H2020.

124 Prema istrazi koju je proveo OLAF, tužitelj je sudjelovao u postupanjima koja su se sastojala od manipulacije s evidencijom o radnom vremenu i isplati previsokih plaća, koja su mu omogućila financiranje neprihvatljivih djelatnosti i povredu načela „zabrane ostvarivanja dobiti" na štetu proračuna i ugleda Unije. U skladu s tom istragom, ta su se postupanja učestalo ponavljala tijekom višegodišnjeg razdoblja i imala su opći karakter s obzirom na to da su tako postupali tužiteljev direktor kao i njegovi zaposlenici. Pod tim okolnostima, prema informacijama koje su Komisiji na raspolaganju, podaci koje tužitelj nije pobijao pred Općim sudom čine ozbiljnu povredu tužiteljevih obveza na temelju sporazuma sklopljenih u okviru PC7 što je dovelo do toga da se Komisija našla u uvjetima koji se traže za raskid tužiteljeva sudjelovanja u predmetnom sporazumu sklopljenom u okviru H2020.

125 Iz toga proizlazi da tužiteljev četvrti tužbeni razlog treba odbiti kao neosnovan.

– *Peti tužbeni razlog, koji se temelji na povredi načela proporcionalnosti*

126 Svojim petim tužbenim razlogom tužitelj ističe da su sporne mjere protivne načelu proporcionalnosti.

127 U tom pogledu valja podsjetiti da je načelo proporcionalnosti iz članka 5. stavka 4. UEU-a, opće načelo prava Unije kojim se zahtijeva da institucije Unije ne prekoračuju granice onoga što je prikladno i nužno za postizanje traženog cilja u radnjama koje poduzimaju (presuda od 26. siječnja 2017., Diktyo Amyntikon Viomichanion Net/Komisija, T-703/14, neobjavljena, EU:T:2017:34, t. 156.).

128 Prema sudskoj praksi, to načelo namijenjeno je uređenju svih načina djelovanja Unije, neovisno o tome jesu li ugovorne naravi ili nisu. Naime, u okviru izvršenja ugovornih obveza, poštovanje tog načela dio je općenitije obveze ugovornih strana da ugovor izvrše u dobroj vjeri (presuda od 26. siječnja 2017., Diktyo Amyntikon Viomichanion Net/Komisija, T-703/14, neobjavljena, EU:T:2017:34, t. 157.).

129 U ovom slučaju valja ispitati je li Komisija poštovala tu obvezu kada je, u okviru ugovora koji se odnosi na ovaj spor, donijela sporne mjere.

130 U skladu s dokazima i dokaznim elementima koje je prikupio OLAF, postupanja koja se pripisuju tužitelju sastoje se od manipulacije s evidencijom o radnom vremenu i od isplate previsokih plaća. Kao što je navedeno u točki 124. ove presude, ta su postupanja tužitelju omogućila financiranje neprihvatljivih djelatnosti i povredu načela „zabrane ostvarivanja dobiti" na štetu proračuna i ugleda Unije. Ta su se postupanja učestalo ponavljala tijekom višegodišnjeg razdoblja i imala su opći karakter s obzirom na to da je tako postupao tužiteljev direktor kao i njegovi zaposlenici.

131 Komisija je saslušala tužitelja prije donošenja svake od spornih mjera. Međutim, on nije uspio dokazati da nije počinio nepravilnosti koje mu je ta institucija detaljno prigovorila u utvrđenjima u svojem dopisu od 7. listopada 2015., koje je potvrdila i dopunila u svojim odlukama o obustavi isplate sredstava i raskidu ugovora, s obzirom na tužiteljeve argumente iznesene u njegovim pisanim očitovanjima kao i u odlukama koje je donio odbor Redress II u okviru PC7 i u Komisijinim odlukama o potvrđivanju koje su uslijedile.

132 Usto, s jedne strane, tužitelj u tužbi nije naveo tužbeni razlog kojim se dovodi u pitanje osnovanost Komisijine analize, osobito u odnosu na njegovu praksu previsoke procjene sati koje su njegovi članovi uprave stvarno odradili i u odnosu na njegovu praksu retroaktivnog određivanja satnica koje su odradili članovi osoblja. S druge strane, argumenti koje iznosi u prilog svojem tužbenom zahtjevu nisu takvi da mogu dovesti u pitanje Komisijine tvrdnje o nepravilnostima koje je počinio tužitelj iz dopisa od 7. listopada 2015.

133 Međutim, ta postupanja treba ispitati s obzirom na Komisijine obveze, osobito one koje proizlaze iz članka 317. UFEU-a kojim se toj instituciji propisuje da vodi računa o dobrom upravljanju sredstvima Unije i iz članka 325. UFEU-a koji Uniju i države članice obvezuje na suzbijanje prijevare i svih drugih nezakonitih djelovanja koja su usmjerena protiv financijskih interesa Unije.

134 U tom kontekstu, valja utvrditi da je Komisija donošenjem spornih mjera željela izbjeći da se tužitelju povjere nova sredstva iz proračuna Unije. Podaci koje je OLAF prikupio ukazivali su na učestalost i opći karakter tužiteljeva nezakonitog postupanja. Kada je primila te informacije, Komisija se opravdano mogla pribojavati da će se, ako dođe do njihove isplate, ta nova sredstva koristiti onako kako su se koristila prethodna, odnosno bez poštovanja mjerodavnih ugovornih odredaba.

135 U svojim izjavama tužitelj iznosi dva argumenta kako bi potkrijepio svoj tužbeni razlog koji se odnosi na Komisijinu povredu načela proporcionalnosti.

136 Kao prvo, ističe da je Komisija donijela odluku o donesenim mjerama a da pritom nije uzela u obzir kvalitetu tužiteljeva rada iako se on, prema tehničkim revizijama njegova rada koje su dosad provedene, sredstvima koja su mu bila stavljena na raspolaganje koristio u skladu s načelima ekonomičnosti, učinkovitosti i dobrog financijskog upravljanja.

137 U tom pogledu valja istaknuti da je svrha tehničkih izvješća koja navodi tužitelj različita od cilja OLAF-ove istrage. Naime, njihova je svrha bila na intelektualnom planu ocijeniti istraživanja koja je tužitelj proveo sa sredstvima koja mu je Komisija povjerila. Cilj OLAF-ove istrage bio je utvrditi jesu li se, na financijskom planu, sredstva dobivena od Unije koristila u skladu s pravilima kojima se uređuju obveze.

138 Usto, neovisno o pravu koje se primjenjuje na predmetne ugovore o dodjeli bespovratnih sredstava, Komisija, na temelju članka 317. UFEU-a, ima obvezu dobrog financijskog upravljanja sredstvima Unije. U sustavu dodjele bespovratnih sredstava Unije korištenje tih bespovratnih sredstava podvrgnuto je pravilima koja mogu dovesti do djelomične ili potpune obustave isplate već dodijeljenih bespovratnih sredstava. Korisnik bespovratnih sredstava na temelju te činjenice ne dobiva nikakvo konačno pravo na potpunu isplatu bespovratnih sredstava ako ne poštuje uvjete o kojima je potpora ovisila (vidjeti, u tom smislu, presudu od 22. svibnja 2007., Komisija/IIC, T-500/04, EU:T:2007:146, t. 93.).

139 U skladu s temeljnim načelom kojim se uređuje dodjela bespovratnih sredstava Unije, ona se dodjeljuju samo za stvarno nastale troškove. Stoga, kako bi Komisija mogla provoditi svoju nadzornu funkciju, korisnici tih bespovratnih sredstava moraju dokazati prihvatljivost troškova projekata kojima se dodjeljuju bespovratna sredstva. Nije dovoljno dokazati da je projekt realiziran kako bi se opravdala dodjela specifičnog bespovratnog sredstva. Korisnik potpore štoviše mora dokazati da je podnio prijavljene troškove u skladu s uvjetima koji su određeni za dodjelu predmetnog bespovratnog sredstva. Njegova obveza poštovanja određenih financijskih uvjeta temeljna je obveza i na temelju te činjenice uvjetuje dodjelu bespovratnog sredstva Unije (vidjeti, u tom smislu, presudu od 22. svibnja 2007., Komisija/IIC, T-500/04, EU:T:2007:146, t. 94.).

140 Posljedično, s obzirom na činjenice o tužiteljevoj praksi utvrđene u OLAF-ovu izvješću o istrazi, kao i s obzirom na navedene načela sudske prakse, Komisiji se ne može prigovoriti da je povrijedila načelo proporcionalnosti time što je donijela sporne mjere.

141 Kao drugo, u svojem argumentu koji se odnosi na načelo proporcionalnosti tužitelj ističe da je Komisija djelovala na neprihvatljiv način time što je donijela mjere koje utječu na sve sporazume koji je vežu uz tužitelja, iako su nezakonita postupanja prema njegovu mišljenju utvrđena samo u ograničenom broju situacija. Prema tužiteljevu mišljenju, prihvatljivija reakcija sastojala bi se od toga da ga se obavijesti o poteškoćama i da se od njega zatraži prilagodba radnih mjesta na kojima se javljaju neprihvatljivi troškovi.

142 U tom pogledu valja istaknuti da se mjere koje je Komisija donijela i koje tužitelj osporava javljaju u kontekstu u kojemu je tijelo koje je službeno nadležno za borbu protiv zlouporabe sredstava Unije toj instituciji dostavilo dokaze kojima se utvrđuje da su počinjene ozbiljne i učestale prijevare prilikom tužiteljeva korištenja tih sredstava.

143 U tom je smislu Komisija mogla smatrati da se financijski interesi Unije ne štite na dovoljno učinkovit način time što se obustava isplate sredstava ograničava na određene isplate ili time što raskida samo dio sporazuma koji je vežu uz tužitelja, protivno obvezi koja joj je propisana navedenim člankom 317. UFEU-a. Budući da su istrage provedene u obliku uzoraka, postojanje nepravilnosti utvrđenih u sporazumu moglo je utjecati na Komisijino povjerenje prema njezinu suugovoratelju i uzrokovati to da ona dovede u pitanje tužiteljevo sudjelovanje u svim sporazumima koji su s njom sklopljeni.

144 Iz tih razmatranja proizlazi da treba odbiti peti tužiteljev tužbeni razlog, odnosno tužbeni razlog koji se temelji na povredi načela proporcionalnosti.

145 Na temelju tih razmatranja valja odbiti pet tužiteljevih tužbenih razloga koje on iznosi u prilog prvom i drugom dijelu tužbenog zahtjeva.

Treći i četvrti dio tužbenog zahtjeva

146 Svojim trećim i četvrtim dijelom tužbenog zahtjeva tužitelj od Općeg suda zahtijeva da naloži Komisiji plaćanje iznosa od 607 404,49 eura i 226 688,68 eura uvećanih za zatezne kamate čija je isplata nezakonito obustavljena na temelju ugovora obuhvaćenih programima PC7 i H2020.

147 U tom pogledu valja istaknuti da je, kao što to priznaje Komisija, tužitelj u razdoblju koje je prethodilo raskidu mogao podnijeti prihvatljive troškove za koje je mogao zahtijevati isplatu u skladu s mjerodavnim ugovornim odredbama.

148 Međutim, valja podsjetiti da financiranje Unije, primjenom sporazuma o dodjeli bespovratnih sredstava, ne čini primitke od rada koji obavlja tužitelj, nego bespovratna sredstva koja se dodjeljuju projektima koje on vodi i čija isplata ovisi o preciznim uvjetima koji su definirani ugovorom. Financiranje Unije namijenjeno je pokrivanju samo prihvatljivih troškova, kako su definirani predmetnim ugovorima.

149 U tom pogledu, opći uvjeti sporazuma o dodjeli bespovratnih sredstava koji su obuhvaćeni programom PC7 u svojem članku II.39 stavku 1. predviđaju da se, u slučaju raskida, Komisijini doprinosi ograničavaju na prihvatljive troškove koji su nastali i koji su prihvaćeni do stvarnog datuma raskida. Kad je riječ o sporazumima o dodjeli bespovratnih sredstava koji su obuhvaćeni programom H2020, članak 50.3.3. u točki (b) predviđa da Komisija, na temelju periodičnih izvješća, završnog izvješća i izvješća o isplati plaćanja, provjerava da plaćanja koja je korisnik primio ne premašuju doprinos Unije (koji se izračunava primjenom stope naknade na prihvatljive troškove koje prijavljuje korisnik i odobrava Komisija) te da su prihvatljivi samo oni troškovi koji su korisniku nastali do raskida sporazuma.

150 Tužitelj stoga ne može zahtijevati iznose na koje se poziva, osim ako osobito ne dokaže da oni odgovaraju prihvatljivim troškovima koji su nastali i koji su prihvaćeni do stvarnog datuma raskida ugovora.

151 Međutim, u ovom slučaju tužitelj u tom pogledu ne podnosi nijedan dokaz ili poseban argument. On se ograničava na traženje isplate iznosa koji su navedeni u točki 146. ove presude a da pritom ne objašnjava na što se oni odnose i ne podnosi nijedan dokaz koji je takav da može opravdati te iznose u odnosu na zahtjeve predviđene ugovornim odredbama.

152 Iz toga slijedi da valja odbiti treći i četvrti dio tužbenog zahtjeva kao neosnovane a da pritom nije potrebno ispitivati tužiteljev pravni interes u vezi s tim dijelovima tužbenog zahtjeva.

Sedmi dio tužbenog zahtjeva

153 Svojim sedmim dijelom tužbenog zahtjeva tužitelj „podredno" traži imenovanje vještaka čija je zadaća provođenje financijske revizije spornih ugovora o dodjeli bespovratnih sredstava kako bi se odredio iznos prihvatljivih troškova koji nisu nadoknađeni i za koje bi se trebalo smatrati da se nesporno duguju. Ovaj zahtjev valja tumačiti kao prijedlog Općem sudu da donese mjeru izvođenja dokaza na temelju članka 91. točke (e) Poslovnika.

154 U tom pogledu, valja istaknuti da je tužitelj, na temelju svojih ugovornih obveza, dužan podnijeti dokaze o tim troškovima u skladu sa zahtjevima dokazivanja propisanima člankom II.14 stavkom 1. Općih uvjeta o sporazumima o dodjeli bespovratnih sredstava koji su obuhvaćeni programom PC7 i člankom 6. sporazuma o dodjeli bespovratnih sredstava koji su obuhvaćeni programom H2020 (presude od 22. svibnja 2007., Komisija/IIC, T-500/04, EU:T:2007:146, t. 104. i 105.; od 17. lipnja 2010., CEVA/Komisija, T-428/07 i T-455/07, EU:T:2010:240, t. 141., i od 5. listopada 2016., European Children's Fashion Association i Instituto de Economía Pública/EACEA, T-724/14, neobjavljena, EU:T:2016:600, t. 137.).

155 Osim toga, Opći sud jedini je sud koji odlučuje o eventualnoj nužnosti nadopune informacija kojima raspolaže u predmetima u kojima odlučuje tako što nalaže mjere izvođenja dokaza poput onih koje se traže u ovom slučaju, kojima predmet nije nadomjestiti propust tužitelja u teretu dokazivanja (vidjeti presudu od 16. srpnja 2009., SELEX Sistemi Integrati/Komisija, C-481/07 P, neobjavljena, EU:C:2009:461, t. 44. i navedenu sudsku praksu). U ovom slučaju, budući da tužitelj nije dokazao iznose koji mu moraju biti isplaćeni, nije potrebno donijeti tražene mjere izvođenja dokaza (vidjeti, u tom smislu, presudu od 9. studenoga 2016., Trivisio Prototyping/Komisija, T-184/15, neobjavljenu, EU:T:2016:652, t. 102.).

Zahtjev za naknadu na temelju izvanugovorne odgovornosti

156 Svojim petim dijelom tužbenog zahtjeva tužitelj dovodi u pitanje Komisijinu izvanugovornu odgovornost.

157 U tužbi tužitelj ističe da je pretrpio štetu vezanu uz svoj ugled i narudžbe. Navodi da je bio predmet upozorenja o provjeri u Komisijinu sustavu ranog upozoravanja na temelju informacija koje je dostavio OLAF. Međutim, potonje su informacije prikupljene povredom tužiteljevih temeljnih prava, što čini dovoljno ozbiljnu povredu pravnog pravila kojemu je predmet davanje prava pojedincima, odnosno predmetna institucija na očit i težak način prekoračuje granice svoje diskrecijske ovlasti.

158 U replici tužitelj traži naknadu dodatne imovinske štete koju je pretrpio zbog pogreške koju je počinila Komisija, koja se koristila OLAF-ovim izvješćem sastavljenim na temelju dokaznih sredstava koja su nezakonito prikupljena kako bi se donijele sporne mjere. Navodi da neisplata dugovanih iznosa predstavlja važan gubitak u tužiteljevu prihodu s obzirom na to da je društvo svoj prihod gotovo u cijelosti osiguravalo na osnovi projekata kojima Komisija i njezine agencije dodjeljuju bespovratna sredstva. On također navodi da pokretanje njegova stečaja pogoršava pretrpljenu imovinsku štetu i da

ga upozorenje o isključenju u sustavu ranog upozoravanja kojeg je on predmet na temelju njegova stečajnog postupka u svakom slučaju sprečava da prima nova financiranja na temelju ugovora o dodjeli bespovratnih sredstava koja su obuhvaćena programima PC7 ili H2020.

159 Na temelju pitanja kojeg je postavio Opći sud, tužitelj je na raspravi istaknuo da je svoj argument koji se odnosi na pogrešku koju predbacuje Komisiji ograničio na povredu nacionalnog prava i temeljnih prava koju su počinili OLAF-ovi istražitelji tijekom provjera i inspekcija provedenih između 2. i 5. prosinca 2014. Prema tužiteljevu mišljenju, ta pogreška znači da zbog obustave isplate sredstava, raskida sporazuma i nesklapanja novih ugovora, on nije mogao podmiriti svoje dugove te je zbog toga pokrenut stečaj. Taj je stečaj pogoršao imovinsku štetu koju je tužitelj pretrpio time što je nanesena šteta njegovu ugledu i time što je kratkoročno ili srednjoročno spriječeno ponovno pokretanje poslovanja.

160 U tom pogledu, valja podsjetiti da izvanugovorna odgovornost Unije zbog nezakonitog postupanja njezinih tijela, u smislu članka 340. drugog stavka UFEU-a, ovisi o kumulativnom ispunjenju nekoliko uvjeta, odnosno postupanje institucije mora biti nezakonito, mora biti pretrpljena stvarna šteta i mora postojati uzročna veza između spornog postupanja i štete na koju se poziva (vidjeti presudu od 2. ožujka 2010., Arcelor/Parlament i Vijeće, T-16/04, EU:T:2010:54, t. 139. i navedenu sudsku praksu).

161 S obzirom na kumulativnost tih uvjeta, tužbu treba odbiti kada jedan od tih uvjeta nije ispunjen (vidjeti presudu od 2. ožujka 2010., Arcelor/Parlament i Vijeće, T-16/04, EU:T:2010:54, t. 140. i navedenu sudsku praksu).

162 Usto valja primijetiti da kršenje ugovorne odredbe od strane institucije ne može samo po sebi dovesti do nastanka njezine izvanugovorne odgovornosti prema jednoj od stranaka s kojom je ona sklopila ugovor koji sadržava navedenu odredbu. Naime, u takvom slučaju nezakonitost koja se može pripisati navedenoj instituciji potječe isključivo iz ugovora i proizlazi iz njezina obvezivanja kao ugovorne strane, a ne iz nekog drugog svojstva kao što je, primjerice, svojstvo upravnog tijela. Slijedom toga, u takvim okolnostima navod o povredi ugovorne odredbe u prilog zahtjevu za naknadu štete na temelju izvanugovorne odgovornosti treba proglasiti bespredmetnim (presuda od 18. studenoga 2015., Synergy Hellas/Komisija, T-106/13, EU:T:2015:860, t. 149.).

163 Međutim, ne može se isključiti da ugovorna i izvanugovorna odgovornost institucije Unije mogu istodobno postojati u pogledu jednog od njezinih suugovaratelja. Naime, narav nezakonitih postupanja koja se pripisuju instituciji i koja uzrokuju štetu koja može biti predmet zahtjeva za naknadu štete na temelju izvanugovorne odgovornosti nije predodređena (vidjeti u tom smislu presude od 23. ožujka 2004., Ombudsman/Lamberts, C-234/02 P, EU:C:2004:174, t. 59. i navedenu sudsku praksu, i od 18. prosinca 2009., Arizmendi i dr./Vijeće i Komisija, T-440/03, T-121/04, T-171/04, T-208/04, T-365/04 i T-484/04, EU:T:2009:530, t. 65.).

164 Pod pretpostavkom da takvo istodobno postojanje odgovornosti institucija postoji, ono je moguće samo pod uvjetom da, s jedne strane, nezakonitost koja se pripisuje predmetnoj instituciji predstavlja povredu ne samo ugovorne obveze već i opće obveze koju je dužna ispuniti i, s druge strane, da je ta nezakonitost u odnosu na navedenu opću obvezu prouzrokovala drugu štetu, različitu od one koja je nastala zbog lošeg izvršenja ugovora (presuda od 18. studenoga 2015., Synergy Hellas/Komisija, T-106/13, EU:T:2015:860, t. 150.).

165 U ovom slučaju, prigovor koji je tužitelj iznio u prilog svojem zahtjevu za naknadu štete na temelju izvanugovorne odgovornosti, sažetom u točki 159. ove presude, poklapa se s navodnim izvanugovornim povredama koje tužitelj navodi u okviru svojeg prvog i drugog dijela tužbenog zahtjeva i ne navodi nikakvu drugu štetu različitu od one koja proizlazi iz lošeg izvršenja ugovora.

166 U svakom slučaju, u ovoj je presudi odlučeno da, nakon razmatranja prvog i drugog tužiteljeva tužbenog zahtjeva navedenih u prilog povredi Komisijinih ugovornih obveza, tužiteljeve tvrdnje koje su navedene u točki 159. ove presude treba odbiti.

167 Budući da tužitelj nije uspio dokazati da je Komisija počinila pogrešku kojom se može uspostaviti njezina odgovornost, zahtjev za naknadu štete na temelju izvanugovorne odgovornosti koji je tužitelj podnio u svakom je slučaju neosnovan.

168 S obzirom na sve te čimbenike, tužbu valja u cijelosti odbiti.

Troškovi

169 Sukladno članku 134. stavku 1. Poslovnika, stranka koja ne uspije u postupku dužna je, na zahtjev protivne stranke, snositi troškove. Budući da tužitelj nije uspio u postupku, treba mu naložiti snošenje troškova u skladu sa Komisijinim zahtjevom, uključujući troškove nastale u postupku privremene pravne zaštite.

Slijedom navedenoga,

OPĆI SUD (prvo vijeće),

proglašava i presuđuje:

1. **Tužba se odbija.**

2. **Društvu Sigma Orionis SA nalaže se snošenje troškova, uključujući troškove nastale u postupku privremene pravne zaštite.**

Pelikánová Nihoul Svenningsen

Objavljeno na javnoj raspravi u Luxembourgu 3. svibnja 2018.

Potpisi

Sadržaj

Okolnosti spora 1

Istraga koju je proveo OLAF 2

Komisijina intervencija 3

Nacionalni postupci 4

Postupak i zahtjevi stranaka 4

Pravo 6

Tužba zbog povrede ugovornih obveza 6

Nadležnost Općeg suda 6

Pravni okvir 6

Dopuštenost 6

– Pravni interes 6

– Zapreke vođenju postupka, koje se temelje na nepostojanju jasnoće i preciznosti tužbe 7

Prvi i drugi dio tužbenog zahtjeva 8

– Prvi tužbeni razlog, koji se temelji na nepoštovanju pravomoćnosti presude koju je donijelo izvanraspravno vijeće 8

– Drugi tužbeni razlog, koji se temelji na povredi francuskog prava 9

– Treći tužbeni razlog, koji se temelji na povredi temeljnih prava 12

– Četvrti tužbeni razlog, koji se temelji na nepostojanju izvješća o OLAF-ovoj istrazi o sporazumima o dodjeli bespovratnih sredstava koji su sklopljeni u okviru H2020 14

– Peti tužbeni razlog, koji se temelji na povredi načela proporcionalnosti 15

Treći i četvrti dio tužbenog zahtjeva 17

Sedmi dio tužbenog zahtjeva 18

Zahtjev za naknadu na temelju izvanugovorne odgovornosti 18

Troškovi 20